

чись на те, що такі обставини мають особливості, визначені кримінальним процесуальним законом. Саме надання прокурором під час підтримання державного обвинувачення в суді достатніх та об'єктивних доказів, які підтверджують зазначені вище обставини, сприяє ухваленню судом законного і справедливого рішення, що, в свою чергу, допоможе результативному виконанню завдань кримінального провадження [4].

Література:

1. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 25. – Ст. 66
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: станом на 1 січ. 2013 р.: відповідає офіц. тексту. – Х.: Право, 2013. – 344 с.
3. Козаченко О. В. Кримінальний процес: конспект лекцій / О. В. Козаченко. – Миколаїв: Іліон, 2016. – 320 с.
4. Кокошко М. Предмет доказування у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх // Науковий часопис Національної академії прокуратури 2016, № 2. – С. 10–18
5. Михеенко М. М. Доказывание в советском уголовном судопроизводстве / М. М. Михеенко. – К., 1984. – 134 с.
6. Нор В. Т. Проблемы теории і практики судових доказів / В. Т. Нор. – Львів, 1978. – 112 с
7. Стахівський С. М. Кримінально-процесуальні засоби доказування: автореф. дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.09 / Стахівський Сергій Миколайович. – К., 2005.

УДК 343.132:343.163

ЗАГЛЯДА Вікторія

ПОВНОВАЖЕННЯ ПРОКУРОРА В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ НАГЛЯДУ ЗА ДОСУДОВИМ РОЗСЛІДУВАННЯМ

Конституція України, закріпила положення, яка зобов'язує прокурора брати участь у підтриманні публічного обвинувачення в суді, здійснювати організацію і процесуальне керівництво (нагляд) за досудовим розслідуванням, вирішувати відповідно до закону інші питання під час кримінального провадження, зокрема такі як нагляд за проведенням гласних та негласних слідчих (розшукових) дій, представництво інтересів держави в суді, у випадках передбачених законом, тощо.

Дослідженням зазначеної проблематики займалися такі представники кримінально-процесуальної науки, як: Ю. П. Аленін, К. В. Антонов, О. М. Бандурка, І. В. Главюк та інші, проте на сьогодні деякі питання залишилися не вирішеними.

Прокурор є одним з учасників, що належить до сторони обвинувачення, який виконує функцію нагляду за додержанням законів під час

проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням та здійснювати переслідування підозрюваних. Це означає, що саме на прокурора покладається обов'язок організації процесу досудового розслідування, визначення його напрямів, координації проведення процесуальних дій, сприяння створенню умов для нормального функціонування слідчих, забезпечення дотримання під час кримінального провадження вимог законів України [4, 27].

Прокурор, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. При цьому органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові та інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення прокурора [2, 72].

Всі повноваження прокурора закріплені статтею 36 Кримінального процесуального кодексу України у відповідності і в межах якої він повинен діяти.

На законодавчому рівні поділ повноважень прокурора під час проведення досудового розслідування не закріплений. Доцільно класифікувати повноваження прокурора в залежності від виконуваних функцій в процесі здійснення переслідування осіб, підозрюваних та в процесі здійснення нагляду за досудовим розслідуванням.

До повноважень прокурора в процесі здійснення нагляду можна віднести: по-перше, прокурор уповноважений мати доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування. Під час проведення досудового розслідування прокурор повинен мати вільний доступ до будь-яких матеріалів кримінального провадження, для швидкого і більш ефективного дослідження обставин кримінального правопорушення.

По-друге, скасовувати незаконні та необґрунтовані постанови слідчих. Це повноваження полягає в тому, що прокурор має перевіряти всі процесуальні документи, які підлягають перевірці. Якщо в разі виявлення незаконності та необґрунтованості постанов, прокурор має їх скасовувати.

По-третє, ініціювати перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого слідчого за наявності підстав, передбачених КПК України, для його відводу, або у випадку неефективного досудового розслідування. Прокурор при здійсненні нагляду перевіряє як діяльність слідчих, так і осіб, які керують ними. Але при здійсненні нагляду за дотриманням законів органів досудового розслідування прокурор не повинен обмежувати передбачені законом права слідчого і його процесуальну самостійність.

По-четверте, погоджувати або відмовляти у погодженні клопотань слідчого до слідчого судді про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій у випадках передбачених законом, чи самостійно подавати слідчому судді такі клопотання. Всі клопотання, які направляються до слідчого судді слідчим, повинні обов'язково погоджуватися з прокурором. У разі відмови в узгодженні клопотання прокурор повинен письмово викласти мотиви відмови.

По-п'яте, затверджувати чи відмовляти у затвердженні обвинувального акта, клопотань про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, вносити зміни до складеного слідчим обвинувального акта чи зазначених клопотань, самостійно складати обвинувальний акт чи зазначені клопотання. Прокурор при ознайомленні з цими документами, повинен розглянути всі обставини та підстави для застосування заходів примусового медичного або виховного характеру чи складання обвинувального акта і дійти свого висновку, який відповідає вимогам процесуального закону. Та в залежності від його міркувань, затвердити або відмовити у затвердженні такого клопотання чи акту.

По-шосте, погоджувати запит органу досудового розслідування про міжнародну правову допомогу, передання кримінального провадження або самостійно звертатися з таким клопотанням в порядку, встановленому КПК України. Запит про міжнародну правову допомогу погоджується у письмовій формі прокурором, який здійснює нагляд за дотриманням законів при проведенні досудового розслідування.

По-сьоме, доручати органу досудового розслідування виконання запиту (доручення) компетентного органу іноземної держави про міжнародну правову допомогу або перейняття кримінального провадження, перевіряти повноту і законність проведення процесуальних дій, а також повноту, всебічність та об'єктивність розслідування у перейнятому кримінальному провадженні. При дорученні виконання такого запиту органу досудового розслідування, прокурор контролює і погоджує вчинені процесуальні дії.

По-восьме, перевіряти перед направленням прокуророві вищого рівня документи органу досудового розслідування про видачу особи (екстрадицію), повертати їх відповідному органу з письмовими вказівками, якщо такі документи необґрунтовані або не відповідають вимогам міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, чи законами України. Прокурор, отримавши повідомлення про затримання особи, перевіряє законність затримання особи, яка розшукується компетентними органами іноземних держав, та негайно інформує регіональну прокуратуру. За дорученням Генеральної прокуратури екстрадиційна перевірка здійснюється саме останньою прокуратурою [3].

Існує безліч думок з приводу розширення та звуження повноважень прокурора, які відрізняються між собою, одні є прибічниками звуження повноважень прокурора, інші в свою чергу розширення цих повноважень. Якщо ж розширити повноваження прокурора, то чи буде являтися це доцільно і наскільки ефективно і продуктивно зможе працювати прокурор. Адже в цьому випадку, на прокурора буде покладено більше повноважень, з новими повноваженнями потрібно ознайомитися та якомога детальніше розібрати суть повноваження, та якими способами можливе застосування і в яких межах. Ці зміни займуть багато часу для їх впровадження та можуть понести за собою негативні наслідки в ефективності діяльності прокурора.

Отже, при розгляді повноважень прокурора в процесі здійснення нагляду, можна дійти висновку, що повноваження прокурора потрібно звужити, для більш вузької спеціалізації, що буде мати позитивний вплив на ефективності роботи прокурора. Адже, можна привезти приклад щодо такого повноваження прокурора, як ініціювання перед керівником органу досудового розслідування питання про відсторонення слідчого від проведення досудового розслідування та призначення іншого слідчого за наявності підстав, передбачених КПК України, для його відводу, або у випадку неефективного досудового розслідування. Це повноваження повинно бути у виключній підвідомчості керівника органа досудового розслідування, тому що керівник повинен контролювати роботу своїх підлеглих та усувати прогалини в їх діяльності та перевіряти законність їх дій.

Література:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 року, № 4651-4 // Відомості Верховної Ради України: станом на 05 січня 2017 року. – Х.: Право, 2017. – 615 с.
2. Козаченко О. В. Кримінальний процес: конспект лекцій / О. В. Козаченко. – Миколаїв: Іліон, 2016. – С.72
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 664 с.
4. Ляш А. О. Процесуальний статус прокурора на досудовому кримінальному провадженні [Текст] / А. О. Ляш // Адвокат. – 2014. – № 4. – С. 24–27.